

Így tehát 3 állattani, 2 növénytani és 1—1 élettani, csillagászati, örökléstani és általános tudománytörténeti jellegű előadás volt a három szakülésen tartott kilenc előadás között.

Az előadásokat a szakosztály a jövő év első felében megjelenő folyóiratában szándékozik közreadni.

Végül meg kell még jegyeznünk azt is, hogy a szakosztály résztvett az egyesület dési vándorgyűlésén is, ahol a szakosztály öt tagja, mégpedig *dr. Balogh Ernő*, *dr. Gelei József*, *dr. Györffy István*, *dr. Gyulai Zoltán* és *dr. Malán Mihály* tartott előadást.

Kolozsvár, 1942. december 31.

Dr. Balogh Ernő
elnök

Dr. Malán Mihály
titkár

Jelentés az Orvostudományi Szakosztály 1942. évi működéséről

Több, mint egy évi kényszerű szünet után 1942. szeptember havában, tehát fél éve se, hatalmas erővel indult meg az Orvostudományi Szakosztály működése. Kötelezte erre a hagyományokban gazdag múlt, erősítette a visszatért Egyetem orvosi karának bekapcsolódása és a munka menetét biztosította az a körülmény, hogy az Orvostudományi Kar — bár a Szakosztály keretein kívül — már egy esztendőn át élt hasonló ütemű tudományos életet. Jóllehet az EME Orvostudományi Szakosztályának annaleséből sajnálatos módon hiányozni fognak a Kolozsvárra visszatért Egyetem tanárainak és a segédtszemélyzetnek első tudományos megnyilatkozásai, örvendetesnek kell mondanunk, hogy legalább most már ismét teljes fegyverzetten és egységesen végzi tudományos életét az EME Orvostudományi Szakosztályában a tudományos közösségi életet óhajtó magyar orvosi gárda. Az EME Orvostudományi Szakosztályának Értesítője örökíti meg egyik krónikásának tollából az Orvostudományi Szakosztály működésének 1942 jelentős részére is kiterjedő szünetelését, illetőleg annak körülményeit, amíg végül is ez év nyarán az egyesület Elnöksége és központi Választmánya tudomásul vette a Szakosztály újjáalakulását és így ez év őszén megindulhatott a szakosztályi élet.

A dési vándorgyűlés megszervezésében való részvétel már a nyár utóján foglalkoztatta a Szakosztály elnökségét. A vándorgyűlésen az Orvosi Szakosztály jelentős mértékben vette ki a maga részét. A Szakosztály elnöke, *vitéz Berde Károly* professzor a kolozsvári Egyetem Rector Magnificusa és Tanácsa nevében mondott a vármegyeház dísztermében üdvözlő beszédet, az együttes előadásorozatban pedig *dr. Parádi Ferenc* ny. kórházi igazgató-főorvos a kolozsvári egyetem orvosi karának századvégi tanáraitól, *dr. Bakay György* kórházi igazgató-főorvos a kórház munkasikerének tényezőiről és *dr. Krompecher István* egyetemi tanár az ember szöveti megújhódó (regenerálódó) képességéről tartott előadást a nagyközönség részére. A vándorgyűlés alkalmával az Orvosi Szakosztály szempontjából a vándorgyűléssel kapcsolatos orvosi továbbképző

előadássorozat volt a jelentősebb esemény. Ilyen előadássorozatot más és más városban már a megszállás idején is lehetőség szerint évente tartott az Orvosi Szakosztály kiemelkedő sikerrel. A dési továbbképző előadássorozatra az orvosi szolgálatában túlterhelt és számos katonai szolgálatra behívott orvosi helyettesítő tagtársunk a vasúti korlátozások ellenére is jelentős számban vett részt. A több, mint 50 főnyi orvos jelenlétében igen nagy érdeklődéssel és a siker jegyében zajlott le a már hagyományossá váló orvosi előadássorozat. Négy dési és nyolc kolozsvári előadó szerepelt: *vitéz Novák Ernő* „Alkat és sebészet” címmel tartotta meg előadását, *vitéz Berde Károly* „Napjaink vívmányai a gonorrhoea kórtanában és gyógyításában”, *Árokháty Vilmos* „Biológiai bőrpróbák krónikus fertőző bőrbajokban” címmel értekezett, *vitéz Páll Gábor* az abortus-kérdést ismertette, *Haranghy László* pedig a reticuloendothelialis rendszerről tartott ismertetést, *Armentano Lajos* a vitamin-kérdés jelenlegi állásáról beszélt, *Nyerges Gábor* a hastífusz járványtanáról, *Székely Ferenc* a vegetatív neurosisokról, *Bencsáth Aladár* a csontvelő-vizsgálatok diagnosztikai jelentőségét méltatta, *vitéz Haynal Imre* „A vérkeringés elégtelenségének functionális pathológiája és therápiája” címmel tartott előadást, *Klímó Dezső* a tüdősebészet korszerű kérdéseit ismertette, végül *Miskolczy Dezső* az agydaganatokról szóló vetített képes előadásával zárta be a mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott előadássorozat utolsó napját. A továbbképző előadások szövege az EME orvosi szakosztályának kiadásában az Értesítő külön, 51. kötete gyanánt kerül kiadásra. Az Orvosi továbbképző előadássorozat sikere és az azóta más oldalról is megnyilvánult érdeklődés hatására a Szakosztály választmánya már foglalkozott a jövő évre tervezett vándorgyűlés keretében rendezésre váró újabb továbbképző előadássorozat tartásának szükségességével. Sőt ezen kívül más erdélyi városokban is nyilvánult meg óhaj hasonló előadások tartására; ezeket a Szakosztály az Orvosi Továbbképzés Helyi Bizottságával karöltve kívánja rendre megvalósítani.

A Szakosztályi élet gerincét az október elején megkezdett és attól kezdve december 17-ig hetenként tartott tudományos ülések alkották. Ezeket a Szakosztály tagjai 7 bemutatást és 17 előadást tartottak. A bemutatások és előadások iránti állandó érdeklődést mutatja az összesen 38 tudományos hozzászólás formájában kialakult magas színvonalú tudományos vita, valamint a nagyszámú (sokszor 200 főnél nagyobb) hallgatóság, akiknek soraiban, csak úgy, mint az előadókéiben ott látjuk az Egyetem, a honvédség, valamint Kolozsvár város kerületi és magánorvosainak tudomány iránt érdeklődő elitjét. A tudományos ülések jegyzőkönyve az előadások rövid kivonatával az Orvostudományi Szakosztály Értesítőjének 1943. évi 52. kötetében jelenik meg. Egyes előadások a lehetőségekhez képest egész terjedelmükben megjelennek az Értesítőben.

A Szakosztály működésének maradandó képét a kiadványok örökítik meg. Az ősz folyamán megkezdődött csonka 1942-es évben az Értesítőnek 50. és 51. kötete került kiadásra. Az előbbi kötet az 1939-ben kiadott utolsó (49.) kötet megjelenése óta eltelt és a Szakosztálynak igen súlyos körülmények között végzett működéséről számol be, kifejezésre juttatva azt a törhetetlen energiát, amellyel a Szakosztály akkori, — jelenleg tiszteletbeli elnöke, *Koleszár László* vezette a Szakosztály működését.

E kötetben vannak megörökítve az utóbbi évek tudományos üléseinek jegyzőkönyvei, a közgyűlések jegyzőkönyvei, az egyetemnek ősi székhelyére, Kolozsvárra történt visszatérése alkalmával tartott díszgyűlésen elhangzott beszédek, *Koleszár László* történelmi visszapillantása a Szakosztály 22 évi működésére és *vitéz Berde Károly* orvoskari dékánnak a Szakosztály élete szempontjából döntő súlyú, az Orvostudományi Kar részéről az együttműködést bejelentő beszéde és az azóta gyémánt diplomával kitüntetett *Pataki Jenő* egészségügyi tanácsosnak orvostörténeti előadása. Időrendileg és tárgyánál fogva itt jelenik meg *szépszombati Genersich Antal* egyetemi nyilvános rendes tanár, az EME Orvosi Szakosztálya első elnökének (az akkori kolozsvári tudományos élet korrajzának beillő) emlékezete születésének 100 éves évfordulója alkalmából a Kolozsvárt felnőtt *Entz Béla* pécsi orvosprofesszor tollából. E kötetet a Szakosztályi élet krónikája és a Halottainkról szóló megemlékezés zárja be. — Az 51. kötet a dési vándorgyűlés előadásait tartalmazza.

Országos viszonylatban is felelősséget érzett a Szakosztály az orvostudományi kutatómunka elősegítése tárgyában, amikor válaszmánya úgy határozott, hogy 1000 pengős országos pályadíjat ír ki a legkiválóbb munka jutalmazására.

Nagyjainkról való megemlékezés ápolását célozza az az indítvány, amely szerint *Högyes Endre* és más nagyjaink emlékét egy-egy ünnepi előadással, illetőleg serlegbeszédrel kívánjuk ébren tartani.

Kolozsvár, 1943. január 15.

Dr. Krompecher István
szakosztályi titkár

Jelentés a Jog- és Társadalomtudományi Szakosztály 1942. évi működéséről

Az 1942. év legnagyobb részét, egészen a november 7-én tartott közgyűlésig, a Szakosztály újjászervezésének előkészítése töltötte ki; ez idő alatt a Szakosztály munkája az Egyesület október 18—21-i dési vándorgyűlésen öt előadással való részvételre szorítkozott. Mindezekről az eseményekről, valamint a november 7-én tartott közgyűlés határozatairól és az általa megejtett tisztújításról teljes képet nyújt *dr. Oberding József György* nek, a Szakosztály volt titkáranak „A Jog- és Társadalomtudományi Szakosztály utolsó öt éve. 1938—1942” címmel megjelent beszámolója [EM. XLVII (1942), 607—13]. Ezért az 1942 november 7-ével bezárult időszakra vonatkozólag erre a közleményre utalunk.

Az új tisztikar azonnal elhatározta hogy a Szakosztály munkásságának fellendítése céljából még december hónapban megkezdí előadássorozatát. Elsőként, december 18-án tudományos vitaülést rendeztünk; ezen a következő tárgy került megbeszélésre: „Teht-e közigazgatási intézkedéssel kivételt a miniszter saját rendelete alól?” A bevezető előadást *dr. Csekey István* egyetemi ny. r. tanár tartotta. Az ezt követő vitában *dr. Szász Ferenc* alispán, *dr. Székelyhidny Géza* vármegyei árvaszéki elnök, továbbá